

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

1940

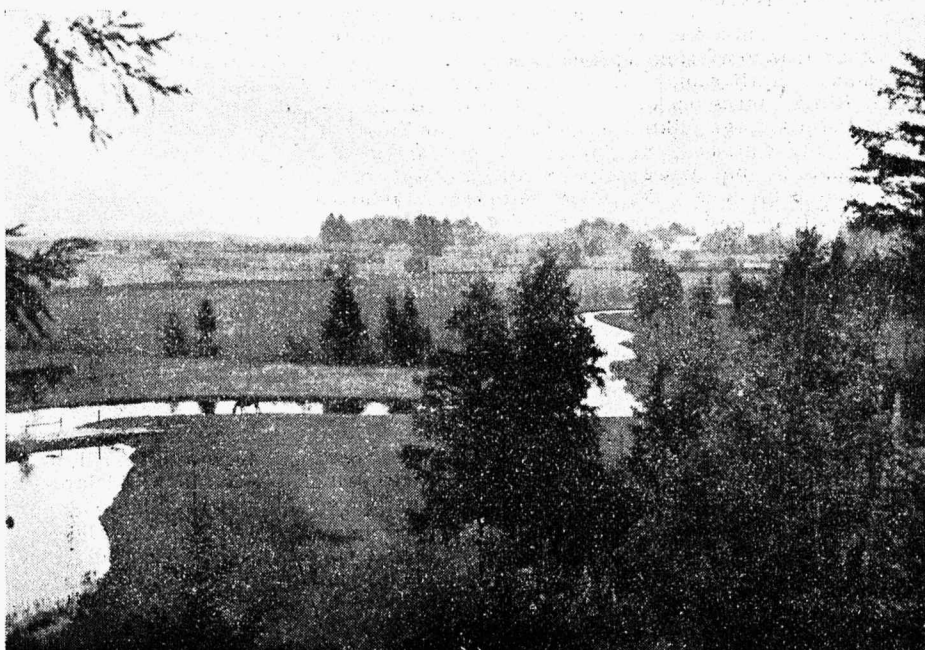
VIII aastakäik

Toimetaja mag. agr. E. VINT. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pärnu mnt. 6, pk. 54, tel. 484-15.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 5

Mai

Töö ja tase.

Töö ja teotamine on see imevahend, millega inimene loob omale elulugu. Töö ja tegevuse kaudu paneb inimene oma tahte, mõistuse ja jõu uusi väärtusi looma. Töö aga on väga mitmekülgne ja väga mitmekülgne on suhtumine temale. Me ei või salata, et rahva keskel valitseb arvamine, mille järgi mitte kõiki töid ei mõodeta ühe mõõdupuuga. Selle arvamise järgi on üks töö parem ja puhtam, teine mustem ja madalam. Niisugust arvamist on nüütud muuta ja pöördma juhtiva kasvatuse poolt; — ning eriti on püüdnud selle arvamise hävitamisele kaasa aidata elusi tegevolev noorus, kes ei taha tunnustada vaheleid ühe ega teise töö vahel, mis mõlemad on vajalikud. Kuid otsekohene olles ei saa ütelda feist, kui et seni on rahval olnud oma arvamiseks küllalt alust. Me usume muidugi, et rahva ümberkasvatavad soovivad rahvale head, kuid — ka rahvas ei mõtfe oma töökspidamistega halba, need lihtsalt on olemas ja küllalt mitte ilmaeagu. Rahvas tabab omast-kohast õieti: tööil ja tööil on suur vahe. Kas ei kõnele nad, rahvas ja tema ümberkasvatavad, mitmes asjas üksteisest mööda?

On õige, et praeguste noorte vanemaid, kes valivad oma järglastele kasvatuse sihti, mõjustavad nende otsuseid veel hoopis teissugustest aegadest pärinevad eelarvamused ja töökspidamised, aegadest, kus ühe või teise tööga oli sügavalt seotud ka töötaja eneseväärtuse tunne. Jah, need eelarvamused ei ole kohased uue põlve kasvatuses. Kuid — kas see on kõik? Kas on siin ükski tegu eelarvamustega? Näib, et ka uute põhimõtete selgitajad jätaivad suuri põhikisumusi vahele. — Ütleme, et ongi iga töö tegijal ühesugused õigused kõigi teistega, ütleme, et lausuvadki kohustused ühevõrdselt kõigil kodanikel — kas pole siiski peale selle veel midagi, mida ei tohi unustada.

Räägitaagu ajuti mis tabes, kuid tõeliselt töö kui niisuguse põlgamist meie rahva mõttemaailmas ei esine ehk esineb väga harva. Need olid hoopis uued nähted ja asjaolud, mis tööga seotud. Kui kehalist tööd tegev kiht, ühtlasi eestlased, olid omal ajal põlatud kui madalam seisus, keda valitsesid sakslasest-mõisnikud ja venelastest-ametnikud, siis tähendas kehalisest tööst lahti püüdmine koos parema elujärgi taotlemisega ka lahtipüüdmist halvakspeetud seisusest ning iha suuremate inimõiguste järele. Muidu aga suhtus ja suhtub ka nüüd meie rahvas isandameestele, kes paljaks ei pane ise põldu künda või heina niita, erilise lugupidamisega ja poolehoiuga. Pastorist, preestril, arstil või koolipetajast võib eesti inimene lugu pidada ka igati, kuid tõeliseks autoriteediks ja usaldusinimeseks, õigeks „oma meheks“ tõuseb ta just siis, kui ta on ka tegelik „töömees“ ega mitte ainult puhaste ja hoolitsetud kätega tark. Kehaline töö ei alanda meie rahva silmis inimest, vaid tõstab. Niisugune on eestlaste põhiline suhtumine tööle. See suhtumine võib isegi liialdusteni ja väärijärdlusteni viia, nimelt kordadel, kus vaimutöö tegijat vahelgi õigustamatult kiputakse pidama lolegejaks.

Töö ja töö üle otsustamisel peame me kõige pealt ka enestele selget aru andma selles, kuidas peame ja kuidas võime me töö hindamise juures pöörduda töötaja poole. Kes on meie töötaja? — Me näeme ja tunneme riike, kus iga töötaja oma olemuselt on riigiametnik, õigem moonakas või ka ori, keda töö ega selle tulemused isiklikult ei huvita. Seal on iga töö ja töötaja vastuvaidlematult teisele võrdne juba käsu järgi, seal on iga osatäitja tõesti oma pandud kohal nagu masinaratas. Aga meil ei ole see ju veel nii. Meil on iga töötaja kõigepealt iseseisev, väga inimene ja tema suhtumine tööle on nagu suhtumine oma tööle.

Tänapäeval tunneme veel üht teist suhtumist tööle, milline on vist puhtuemaagne nähte. See on nii ilutsev, romantiline suhtumine, eriti kehaliselt tööle. Peab nentima, et kahjuks püütakse sellist töö hindamist ja ülistamist põimida meile tööpropagandasse. Tegelikud töötajad ei tunne kaasa niisugusele jutule, see paneb neid muigama ja tiitab. Juhid, kes räägivad tööst kui luuleteosest, võivad end küll oma jutuga ka ära elatada, kuid neid kuulavad ainult tööd-tundmatud noored ja vanad. Ei saa ju muidugi vastu väelda, et töös avaldub oma isepärane hulk pinguli lihaksed, satendav higi, liigende ja masinate rütm —

see kõik võib ühtuda pildiks, mis on vaimustav ja hoogne ja jõuline. Kuid peatagu meeles — selline pilt avaldub pealtvaatajale. Ainuõige suhtumine tööle on see, kuidas suhtub temale töötaja ise.

Töötaja vaimustus pole tavaliselt pöördud tööle, pingutustele, vaid tulemusetele. Töös kui niisuguses huvitub tegijat esmajoones, kuidas seda lühema vaevaga, vähema jõukuluga ja tagajärjerikkamalt läbi viia. Aga see kõik on juba kaine arvestamine, see kõik on rekendamine ja mõtetega sisseelamine, kus ülearused tunded ainult eksitavad. On veel ainult mõnede vanaemade arvamine, et tema tütar tõesti virk on ainult siis, kui ta, luud käes, aga ühtelugu tänaval ja toas pühib. Ja kas needki vanaemad ise nõnda mõtlevad, — niisugune tütre töö peab ka olema ainult „silmapilt” tööst, demonstratsiooniks „kosilastele”. Ideaal töö ja töölise vahekorras on, et tööline tunneks töö vastu samasugust isiklikku huvi nagu peremees. On ju teada, et mõnegi moonaka päevase töö oleks viinud korralik tööline ära teha poole päevaga ja sellejuures paremini. Isiklik huvi kaotab ise ära „moonaka töö”.

Tööliste kogule ja tööle vaatamine kui vaimustavale, kunstipärasele jõurütmil avaldusele on laen kollektivistlike äärmuslaste käest või mõne eluvõõra „töölisluuletaja” arusaamine; mõlemad need suhtuvad elavale inimesele väga ükskõikseks. Niisugusel vaatekohal ei või olla meie tööpropagandas ruumi. Meile on töö kaine majanduslik vahend ja oma rõõmutsemised ning kunstimeele tarbed reageerime me ära mujal. Tööle läheneme me kaalutleja, asjatundliku pilguga ja nõudmisega. Töö on kohustus, ja seda tuleb täita parema saavutamiseks. Meie sunnime tulemusi, tulemused sunnivad tööd. Mida otstarbekohasem on töö kui vahend, mida oskullikumad oleme me ise, seda enam võimaldab töö meile. Need, kes tööd kui vaimustusavaldust propageerivad, ei näe, et nad sellega tähelepanu ära juhivad saavutustelt, ja tööd ülistades ei tee nad seda mitte kergemaks, vaid raskemaks, sest juhivad asjatult tähelepanu sinna. Ka sportlik põhimõte laseb end töö juures liiaks harva rakendada.

Rahvas, kui iga liige on eneseteadlik ja iseseisev, küsib töös esmajoones mitte selle iseloomu, seega ka mitte, kas ta on puhas või must, vaid mida ta annab oma tegijale. See on töö tasu. Viimast on mõeldud siin laiemas mõttes, mitte üksi palka (sulasel), või otseseid tulemusi (peremehel).

Tasu — see on see lihtne ja selge mõiste.

Kui nõnda — kas aitab siis inimesele ükskõik kui ilus rääkimine sellest, et üks töö on teisega võrdne, kui tal on käegakatsutavaid põhjusi, et temale ta seda ei ole.

Võtame meie olukorrast näiteks kaks tööala: talusulane ja muusikant. Tööpoolest — mõlemad on omal kohal vajalikud ja tähtsad, kummalgi on ühiskonnas täita oma kindel ülesanne. Ja neile mõlemaile nende olukorda selgitades võib alati viidata talusulase uhkusetundele, sest tema teeb loovat tööd. Ent see kõik ei aita midagi, olgu ta välja öeldud kuidas tahes ja olgugi, et talusulane saab materjaalselt võib-olla paremat tasu muusikandist — talusulane tahaks ikka ennem olla muusikant ja muusikant läheb talusulaseks viimase häda sunnil. Võib-olla ei oska nad oma töökspidamisi enestele isegi õieti ära selgitada, kuid nende eest valvel olev vaist ja egoism ütlevad põhjuse: tasu. See põhjus on liig oluline, et seda ükskõik kui tähtsate teiste põhjuste kõrval unustusse jätta. Tasu all ei ole mõeldud üksi palka, vaid seal on koos kõik materjaalsed ja vaimlised võimalused, mida inimene püüab. Tasu võib oleneda ühest või teisest tööpaigast (linn ja maa), ühest või teisest tööst koos selle seisukohaga, mida töö enesega kaasa töö, mis on selle töö hindamisel seltskonnas välja kujunenud. Suurem-osa inimesi ei taha ju kanda mitte mingisugust missiooni või olla selgavisatud peaga trotsijad, et „ina ei loe teie arvamisest midagi”. Ei, inimene on terane elunämete tähelepanuja ja püüab sinna, kus on temale parem. Siin on ka kõige olulisem aje, mis ajab inimesi maalt linna. Kui on kõne noortest, siis on harva põhjust ütelda, et terve ja jõuküllane noor väga palju kaalutleks töö valikul, kas see on „must” või „puhas”, vaid ta vaatab enim, kus ja kui palju ta võiks välja teenida või saavutada. Kui aga teine valibki teissugustel kaalutlustel ja lepib kas-või vähema palgaga, siis on tema tagasihutajaks muud põhjused: ta, kas tahab õppida, mida isa ja ema talle ei suutnud võimaldada, või soovib ta oma isiklike harrastuste

jaoks jätta vaba aega. Aga ükski normaalne inimene ei suuda leppida vaid päevast-päeva äraelamisega, kuigi see oleks talle kõige kergem, vaid ta tabab enesest midagi teha, luua oma isiklikku elu, läbi viia oma ideesid, ehitada oma perekonnale kodu ja omale tulevikku.

Paljude ilukõnelejate meelest on tasu rõhutamine ühiskondlikult taunitav nähe ja pahe, kuid, — kes suudab ütelda, et niisugune egoism oleks paha! Inimesed kiduneksid, kui nad enam tasu poole ei püüaks. Peab küll olema üli tuim see inimene, kes ei püüaks kätte tööd, mis paremini tasub senisest; see maksab ühtlasi ka senise töö tasuvamaks muutmise kohta. Tasu on ja peab jääma vajalikeks õhutamiseks edasipüütele, paremini-tegemisele, leitudamisele, võistlemisele. Sellega kui reaalse töiasjaga peavad arvestama kõik juhid ja ümberkasvatavad. Pidagu nad seda paheks või mitte, aga silmade kinnipigistamisega ei muudeta midagi olematuks, ja rabelemistega, mis püüavad õnne saavutada mõne nähte eitamisega, ei saavutata ometi head. Ning selliste omaduste asemele võivad utopistid inimestele soovida hoopis „ühiskondlikumaid ” ja kõrgemaid omadusi, kuid nii kaua, kui seegi on ainult soov, ei või reaalne elu sellega arvestada.

Tasu töö eest on liig mitmesugune, otsitagu vahetegemisi tööle ja tööle siit, siit leitakse põhjusi kõige ennem.

Töö propageerijad ja rahva maailmavaate ümberkasvatavad ei peaks püüdma ülistada ega poetiseerida tööd, vaid tulemusi. Nendest on õige rääkida paatosega. Kui aga töötaja teab, mida töö talle annab, siis teab ta ka oma kohustusi töö vastu. Töö sisu ja kohusetunne aitab üle raskusist, mida iga töö sisaldab. Inimene peab tööle suhtuma kui töö juht, sihiga: iga töö teha ikka oskuslikumalt, vähema jõukulu juures põhjalikumalt ja saavutusterikkamalt, igalpool, kus vähegi võimalik, rakendada tehnilist jõudu, läbimõtlemit ja spetsiaalset oskust. Lõppsiht aga olgu — inimest vabastada niipalju kui võimalik, töö- ja iseenese orja seisukohalt.

Olen teadlik, milliste etteheidetega tullaakse niisuguste sõnade peale, nagu siin on toodud. Niisuguste sõnade rääkijad olevat kitsarinnalised, eneste kasu taga ajajad egoistid, kellel puudub arusaamine „ennastohverdava” töö tähtsusest, kes ei taha liigutada kätt ega jalga enne, kui olgu öeldud, mis selle eest saab. Aga niisuguseid ettehteid ei peaks üteldama. Küsitagu järele ja küsijad kuulevad, et neid sõnu räägivad need, kes teevad tööd. Iga töö on aga rohkem väärt kui töö poetiseerimine. Niisuguste sõnade ütledjad tahavad esmajoones olla otsekohesed, sest neilgi on oma ideaalid, paatos ja noorusvaimustus, ka neilgi on oma ohvrimeelsus. Nad tahavad vaid, et oleks tõmmatud selge vahe asjade ja käsitluste vahele. Et ei tuldaks kisendama ega hõiskama sinna, kus teised teevad karmi tööd, ega halisetaks seal, kus see teiste meeoleu segab. Koraali ebaõiges paigas laulda — ka see võib olla koraali mõnitamine. V a b a i n i m e n e peale oma vaba mina teenimise teab küllalt oma sidemeist kaasinimestega ja ühiskonnaga, teab oma kohustusi ühiskonna vastu ja isamaa vastu, teab neid sellise endastmõistetavusega, et nende liig pealetükkiv meeldetuletamine on solvav. Isamaad ja ühiskonda tuleb kuus korda nädalas teenida mõistusliku ja kaine tööga ja üks kord laulu ning hõisetega, sest nädalas on kuus tööpäeva ja üks pühapäev. Mida tugevam ja täiuslikum on isamaa, mida rohkem meie eneste loomingu temas, s e d a r o h k e m armastame me teda. Väara vaimustuse ja ohvrimeelse suuga lisatakse temale aga märksa vähem, kui asjaliku otsekohesusega. Sõnad ei lisa kuskile midagi juurde, aga iga tegelik, lihtnegi lisa lisab otsekohe ka meie hindamist ja vaimustust.

Isa ja ema on need, kes oma laste kaudu ja laste näol kõige rohkem rikkust ja vara omavad, terve rahva vaimule ja kultuurile aluse annavad, rahva rikkusele peamise teguri kujundavad ja viimati rahva kogu olemise ja riikliku korralduse aluse moodustavad.

J. Uluots.

Kes tasust rääkimisel esimeseks mõtleb, et selle juures omatakse liig maisi mõtteid, see mõtleb tasu all väga piiratud asju. Kes ajab oma asju maiselt, ega see ei taha igakord maiseid asju.

Tasust kõnelemise tingib paratamatult välja sügavaleulatuv nähe tänapäeva ühiskonnas, mis oma ebavõrdsete vahetõrkedega sunnib inimesi maha jätma oma seniseid tervemaid ja põhiliselt produktiivsemaid tööalasid ning -paiku ja püüdma teiste, ühiskondlikult vähemproduktiivsemate, kuid isiklikult eelistatumate poole. Teiste sõnadega — selle ebaterve nähte vastu tuleks rohkem võidelda „maiste” vahenditega, nende seas ka tasuküsimuse korraldamisega, ja vähem paatose ning poeesiaga.

Sulev Ränis.

Üks elu.

3. Ratsutuste ja harjutuste aeg.

Agu Ria.

Inimkeha ja vaim on üksteisest lahutamatud, õieti ühe ja sama asja kaks külge. Üks mõjutab teist ja ühe heaolu oleneb suurel määral teise heaolust. Kui keha osa on haigestunud, siis tunneb kogu keha seda. Ja mitte üksi keha, vaid ka vaim kujundab end ümber vastavalt muutunud olukorrale kehas. Tähelepanuväärt on asjaolu, et kehaline haigus nõrgestab mitte üksi keha, vaid ka hinge. Inimese keha ja ta teadvus on üksteisest eraldamatud nii haiguses kui tervises. Seepärast kannab inimese töö enesel alati tema tervisliku seisundi pitsatit, olgu see töö kehaline või vaimne. Üks ja sama inimene tavaliselt näeb ja kujutab asju igas seisukorras iseviisi, kuid alati loomutruult.

Nii kujunes minu kehaline tegevus täielises kooskõlas vaimse arenguga. Mis jäi puudu ühes, see puudus ka teises. Kehalise tegevuse alal jäi puudu teadlik juhtimine ja otstarbekohane eeskujude vanemate inimeste poolt, nagu see oli vaimsegi arenemise juures. Kõik kujunes nii, nagu ma ise suutsin või oskasin. Mõttekujutus pidi tõelisust täiendama.

Ehitasin siis enesele savist ja puust igasuguseid asju, mis pidid kujutama nähtud eeskujusid. Pean siinkohal tähendama, et ma kunagi kopeerida ei püüdnud olemasolevaid eeskujusid, vaid ikka neid millegi poolest täiendasin või hoopis muutsin, nii nagu see minu arvates näis otstarbekohane olevat. Nii ehitasin ma aeda väikese aida, mille alumisel korral mahtusin ise sees istuma ja mille pööningu korrale korjasin metsõunu ja muid tagavarasid talveks. Omakasvatatud juurviljade mahutamiseks tegin väikese koopa aeda. Karjastega käisin tihti karjas, kus õppisin igasuguseid tempe ja tegin kaasa mitmesuguseid mänge, ratsutasin sea seljas ja lõin poksi oinastega.

Kuid spordist, kui süstemaatilisest kehaharjutusest ei teadnud ma midagi, kuna vastavad eeskujud mu ümbruses täiesti puudusid. Laps suudab teha ikka ainult seda, milleks ta äratust teistelt saab. Ta teeb läbi ühesarnaselt halba ja head, mitte tundes veel nende vahet. Alati sellele tegevusele kihutab teda mitte see, et ta tehtavaid asju vajaks, vaid alateadvuslik õppimise tung — himu. Seepärast ehitab ja lõhub laps ühesarnase õhinaga, vähimatki kahju- või kaastunnet ilmutamata oma loomingu vastu. On ekslik arvata, et mõni laps teeb kurja kurja pärast. Ta ei tunne veel Lermontovi Deemonit, vaid talitab just selle järele, millele ta kunagi juhuslikult satub. Kõik väärib tema arvates ühesugust tähelepanu ja uurimist. Majanduslik kahju või kasu ei ole talle veel mõistetavad. Sellel alal tekkivadki arusaamatused vanemate ja laste vahel. Ma mäletan veel väga hästi, kui ma väikesena kassi ära pügasin, et ma selle toiminguga sugugi villa ei tahtnud saada või ka kassi ilusamaks teha, vaid tegin seda ainult selleks, et pügamise protseduuri tundma õppida võimalikult vähema riisikoga. Laps ei tunne oma võimeid ja katsetab seepärast kõigega ilma valikuteta. Liialdatud on vanemate kartus, et laps ümbrusest saaks ära riku tud. Halvad eeskujud kukuvad ta valikusööelast ikkagi ükskord läbi, niipea kui ta hea ja halva vahel hakkab vahet tegema. See vahetegemise hetk aga ei saabu vaimselt alaväärtuslikel lastel või ka sel juhul, kui lapsel pole hea ja halva võrdluse võimalusi, s. t. kui teda on piinlikult eemale hoitud kõige halva ja inetuga kokkupuutumisest.

Minu püsivaks tegevuseks ja harjumuseks on kujunenud peamiselt see, milleks on mul olnud päri vuslikke algeid. Kõige tähtsamaks on osutunud seejuures enese ja teiste tegevuse ja tulemuste võrdlused.

Ma kaldusin lapsena arvama, et inimese soovid on kõik täituvad, ainult tuleb kindlasti tahta ja vastavalt sellele tegutseda. See on vist inimsoo ürginstinkt, sest muidu ei oleks temas tekkinud usk kõikvõim- sasse jumalasse, kes ta soovid täide viib, kui tal omal selleks võimalused puuduvad.

Kui mul mõni asi ära kadus, siis otsisin ma teda üksikasjalikult käpuli maas, tihti hektaarisuurusel maa-alal, kuni otsitava eseme leid- sin. Oli nimelt nõnda, et kui ma mõne niisuguse asja ära kaotasin, mille puudumist märgati, siis sain kindlasti peksa. Sellest oli siis tingitud mu hoolas otsimine. Hirm asendab lapsel puuduva kohusetunde. Ka ei saa laste karistamist seepärast hoopis eitada, kui see mõõdukalt sünnib. Vahel hädapuhul palvetasin vanemate inimeste eeskujul. Kuid jäi tead- matuks, kuivõrd sellest oli asjale kasu, kuna omapoolsed pingutused olid igal juhul harilikud. Mulle jäi tunne, et paluvad ikka need, kes ise ei suuda oma soove täide viia.

Suuremaks puuduseks mu kehalises kasvatuses oli, mida ma koge- muste puudusel ise müidugi ei märganud, igasuguse võistluse ja jõu- katsumise puudumine omasarnastega. Selle läbi on kõige suuremat kahju saanud mu eneseusaldus ja tahtejulgus. Kasvatajate ülesanne peaks siin selles seisma, et nad julgustaksid last ka siis välja astuma, kui see talle näikse millegi poolest vastumeelne olevat. Just ebameeldivate tõkete

ületamine kasvatab kõige paremini lapse meelekindlust ja tahtejõudu. See on ka tema edaspidise edu tähtsamaks eeltingimuseks, kuna ta nõndaviisi õpib oma arenemist ja kohanemist tahtlikult juhtima.

Kui pilku tagasi heita oma möödunud elule, siis pean tunnistama, et lapsepõlves omandatud kujutlustel ja harjumustel on elus suurim tähtsus. See vana maailm on ikka niisugune, nagu meie teda maast-madalast harjume enesele ette kujutama: vaene ja vilets neile, kellel on puudulikud kehalised ja vaimsed jõutagavarad ning rikas ja huviküllane neile, kes suudavad teda sellena võtta. Tundeelu sügavus ja mõtteleenu kõrgus annavad inimese elule soovitava sisu ning väärtuse.

Kui vaadelda kaasaegset elu, siis näib, et aastatuhandete instinktid on inimestes uuesti valjusti eluõigust nõudma hakanud. Ja neid suudab taltsutada vahest veel üleolev jõud, mitte aga usk, haridus ja rahvusvahelised lepingud. Selle jõu moodustamises on tähtis ülesanne täita noorsoo sportlikul kasvatusel. Seepärast erineb tänapäeva noorsoo kasvatus põhjalikult sellest, mis oli minu noores põlves. Võitlusest ja jõukatsumisest ei ole nüüd mõeldav rahuliku elu kindlustamine, mida küll iga inimene nii väga ihkab ja vajab.

Tähtsamaks kohanemise vahendiks tänapäeva eluviisile tuleb pidada võitlust selle eest, mida vajatakse. Võitluse pingutus arendab iseenesest selleks tarvilikku arukust, kavalust ja valitsemise oskust. Peaasi aga on kasvatuses see, et inimene juba lapsena õpiks tahtma seda, mida ta suudab, siis ta kindlasti suudab ka täiskasvanuna seda, mida ta tahab. Seda elutarkust õpetasid mulle mu lapsepõlve kogemused.

Väänkasve taluaeda.

Väänkasvud-ronitaimed oma suure dekoratiivse väärtusega aitavad palju kaasa koduümbruse kaunistamiseks. Sellepärast ei tohiks meie neid unustada jätkuval kodukaunistamishooajal.

Väänkasvudel on sobiv koht maja läheduses, sest pole ju soovitatav suuremaid pöösaid ja puid liiga maja lähedale istutada. Samuti võib neid kasvatada ülesronivatena mööda kiviseinu, ka mitmesuguste sissekääkude juures, kui need omavad mingisuguseid väljehittusi, katusealuseid jne. Kenad on nad ka esikute ilustusena.

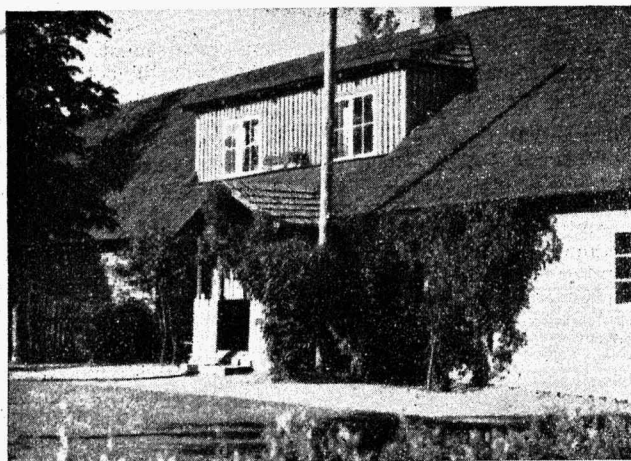
Kaunimaid iluaria osi on lehtla. Väga laialdast kasutamist leiavad lehtlale juures väänkasvud. Lehtla puust või raudtugedest võrestik piiratakse mitmesuguste väänkasvudega, millest on suurel määral ka lehtla kaunidus.

Pahatihti on meil taludes värvavad väga viletsas seisukorras. On selge il-

ma pikemata, et iga peremees peaks hoolitsemise selle eest, et aedadel oleksid korralikud tarad ümber ja, et ka sissekääk aeda oleks korralik ja kaunis, sest esimese ja viimase mulje, kui vaatleme mõnd majapidamist, annab ikkagi sissekääk — värv. Soovitav on aiavärv varustada pergolaga, mille ümber ja peal võiksid kasvada mitmesugused ronitaimed.

Paljudes taludes on kaev ja selle ümbrus korrastamata ja inetu, sobiyaks kaunistusvahendiks on ka siin ronitaimed. Tuleb neile vaid anda nõutavad kasvutingimused ja toed.

Väänkasve on ühe- ja mitmeaastaseid. Taluaedadesse on muidugi soovitatavamad mitmeaastased, kuna need vajavad vähem hoolitsemist. Tuleb aga siiski anda ruumi ka üheaastastele väänkasvudele, kuna need nii mõneski kohas on eelistavamad. Mitmeaastastest väänkasvudest leiavad tähelepanu

Metsviinapuu esiku kaunistamiseks.

Foto M. Kauri.

metsviinapuu, tohiväärt, lõhnav kuslapuu ja elulõngad.

Metsviinapuu kui dekoratiivne väänkasv, katab väga hästi kiviseinu. Samuti kaunistab ta keldrite esiseid, mille müürid ilma taimedeta on inetud. Ka lehtlate katmiseks sobib ta hästi.

Metsviinapuud tuleb paljundada pistokstest. Pistoksad võetakse kevadel märtsi-aprillikuus sula ilmaga. Pistoksteks lõigatakse noortest kasvudest 3—4 pungalised pulgad. Seejuures tehakse alumine lõige otse alumise punnga alt ja pealmine lõige pisut ülaltpoolt pealmist punnga. Lõigatud pistoksad hoitakse kuni maa sulamiseni kimpu seotult keldris liiva sees. Seal moodustavad pistoksad alla haava halluskoe, mistõttu nad mullasse pannes juurduvad kiiremini. Kevadel ilmade soojenedes, kui muld peenarde tegemiseks juba küllalt sula, tulevad pistoksad mullasse panna, nii et kaks punnga jääks mulla peale. Sügiseks kasvavad neist ilusad noored taimed, mida võib kasutada kohaleistutamiseks.

Tohiväärt on kahte liiki — suureleheline — *Aristolochia macrophylla* ja viljasleheline *Ar. tomentosa*. Esimene kasvab kuni 10 ja teine kuni 7 meetrit kõrgeks. Mõlemad kasvavad meil ja on talvekindlad.

Mullastiku suhtes on nad vähenõudlikud. Kasvavad ka poolvarjus. Paljundada saab neid seemneist ja pistokstest. Seemned tuleb külvata sooja lavesse või kasvuhoonesse.

Tohiväärt sobib lehtlate, müüride, lahtiste treppide jne. kaunistamiseks.

Lõhnav kuslapuu õitseb ilusasti, lepipoolvarjuga ja üsna kehva mullaga. Paljundada saab seemnetest, pistikutest ja pistokstest. Sobib teekaarte, pergolate, lehtlate jne. katteks.

Elulõngadest on palju ilusaid liike, kahjuks on aga suur osa neist külmaõrnad. Kohasemad meie oludele on harilik elulõng (*Clematis vitalba*), alpi elulõng (*C. alpina*) ja tangutia elulõng (*C. tangutica*). Harilikul elulõngal külmuvad võrsed, kuid sellest hoolimata ajab ta uued ja õitseb igal aastal suve algul. Alpi ja tangutia elulõngad on aga täiesti külmakindlad. Elulõngad kasvavad 8—10 m. kõrgeks. Paljundatakse neid seemneist, pistikutest kui ka pöösaste jagamise teel.

Üheaastaste ronitaimede seas leidub ka väga palju ilusaid ja sobivat koduümbruse kaunistamiseks. Neist väärivad tähelepanu:

Lilluba kasvab üle 4 m. kõrgeks. Tema hea omadus on see, et kasvab kiiresti ja seemne võib kohe kohale kül-

vata. Õied on enamasti punase-valge kirjud, kuid on ka teisi värve. Lilluba kui kiiresti kasvavat ronitaimet võime kasutada esikute, majaseinte jne. kaunistamiseks.

Kress ehk mungalill kasvab umbes 3 m kõrgeks. Õied on tal punakas-kollased. Külvata võib otse kohale, võimaluse korral aga võib ka ette kasvatada. Kress sobib rõdude, trepiäärsete jne. kaunistamiseks. Kui on kõrged trepid, siis katab ta väga hästi trepi müüri kinni. Kresside kasvatamiseks valmistatakse puukastid. Kasti pikkus tuleb võtta toetuspindade kohaselt, laius ja sügavus on sisemõõdus keskmiselt 25—30×15—20 sm. Kasti põhja puuritakse vee äravoolamiseks augud. Aukude kohale asetatakse potikilde, siis 1—2 sm. paksune kiht turbamulda niiskuse hoidmiseks. Täidetakse rammusa compost-mullaga, millele lisatakse tarvilisel määral pestud liiva. Sääraselt täidetud kastidesse võime külvata kressiseemneid.

Lillhernes kasvab kuni 1½ m kõrgeks. Lillhernes omab väga palju värve. Teda on väga hea kasvatada lõikililena, mida rohkem õisi ära lõigatakse, seda rohkem neid tuleb. Ei ole hea lasta

seemneid varakult valmida — see vähendab õitsemist. Lillhernesest tuleb ette kasvatada lillepotis. Külv teha aprilli algul. Keskmisse lillepotti, mille läbimõõt 12—15 sm., võib panna 5—7 herneatera idanema. Välja istutamisel peab taimed ettevaatlikult potist välja lööma, et muld juurte ümber jääks terveks, siis ei kannata taimed ümberistutamise all.

Lillhernesest võime kasvatada suvililepeenarde keskel; ka pinkide tagaseinana, kus on selleks sobiv koht.

Ronitaimed on mullastiku suhtes üldiselt vähenõudlikud ja seetõttu ei vaja nad harilikus aiamullas erilist väetamist. Lahjema mulla korral tuleb siiski arvesse lisaväetise andmine. Väetada võime kompostmullaga või selle puudumisel — nitrofoskaga. Nitrofoskat on otstarbekohasem anda lahusena, võttes ühe liitri vee kohta 2 gr. nitrofoskat.

Üheaastased ronitaimed armastavad kasvamiseks palju valgust ja päikest, ei salli enda ümber ka umbrohtu, mis takistab nende kasvamist ja arenemist eriti noores eas. Ronimise soodustamiseks peame neile asetama toed.

Meeta Mäekask.

Külaskäik Jaagurile.

Nelipühad meenutasid pigem küll lihavõtteid: kased ei olnud veel õieti hiirekõrvulgi ja metsaservades leidus kohati mäeveeru varjus isegi lund.

Kevad oli pika ja pakase talve järele hilinenud tulekuga, pühad aga omakorda vist pisut liiga tõtanud. Nüüd olid aga soojad ilmad lõpuks siiski saabunud. Kevadtaevas oli nii muretult sinine ja lõokese lõõritamine helises kõikjalt, nagu laulaks virvendav õhk ise. Kraavis laiutas konnakapsas, metsas oli sinilill avanud silmad ja ülanegi õitses.

Maantee käänaku tagant väljahtub esile jalgratas, teine veel. Eelsoitja noormehe heledaid juuksekiharaid sasib kevadine tuul tahtmist mööda, kuna müts on pistetud tasku; tütarlaps ümiseb tasa omaette lõbusat laulu.

Juba välimuse järgi võib öelda, et need on õde-venda; mõlemail on ühesugused selged, avameelse pilguga sinihallid silmad ja sihvakas kasv.

„Pea, Lembit! Vaata kui palju sinililli, — viime Heljule kaasa!“ hüüatas tütarlaps korruga ja juba ta hüppaski rattalt.

„Võib ka,“ kõlas vastus.

Tüdruk noppis juba hoolega lilli, kui Lembit pani oma jalgratta teise kõrvale kraavipervele ja löikas pajuvõsu, et proovida, kas koor on juba lahti.

„Sina ei viitsinudki noppida,“ tuli Salme teele tagasi, mõlemad käed endal täis sinililli ja ülaseid. „Võta siit minu käest, vii ise ka Heljule. Kas tead, mineval pühapäeval pidul muud ei kuulnudki, kui et küll on Marguse Lembit ja Jaaguri Helju ilus paar,“ nokkis ta heatujuliselt venda.

„Teab, on seal kedagi koduski,“ ütles Lembit, kes oli õe sõnade ajal kumardunud oma jalgratta kohale ja proovis kummide kõvadust.

„Mis sa neist katsud, nad ju täis küll. Hakkame parem minema. — Aga kuule, kas me ikka oskame Jaagurile sõita? Ennem käinud ei ole, mina küll ei mäleta, mitmes talu see Laanegu sillast on.“

„Kolmas. Me ju mööda sõitnud mitu korda, teele näha ka, ega teistel siinkandis nii ilusat elumaja ei ole kui Jaaguril,“ seletas Lembit.

„Jah, ilus talu olevat küll. Helju ise ka alati nii kangesti toredasti riides ja ilus. Pidul ei olnud ühelgi nii uhket kleiti kui Jaaguri Heljul. Tüdrukud olid kõik kadedad. Tore, et mineval suvel sellel ekskursioonil nii headeks sõpradeks saime. Mina neid sealt kedagi varem hästi ei tundnudki, aga Helju on tore tüdruk ja ära sa salgagi, sulle ta meeldib ka rohkem kui teised.“

„Ärasõit!“ katkestas Lembit õe jutu ja tõstis oma sõiduki maast.

Rattad veeresid jälle rõõmsalt päikeses välkudes edasi.

Noor rõhi teeääres ja aasadel haljendas pehmelt, tuul kandis endaga kevadist värskest, mullalõhna, lindude sillerdusi ja kauge käo kukkumist ning oja keerles ja vulises läbi aasade nagu kevade publitsev ja tuksuv rõõm. Noorte pärnade sirge allee keeras tallu sisse ja sõitjad kahandasid kiirust.

„Vaata, see ju Helju õues!“ hõikas Salme. „Halloo, Helju! Tere Helju, häid pühi! Kartsime, et sind ei ole koduski selle ilusa ilmaga.“

„Helju ikka kodus jah,“ astus ka perenaine õue külalistele vastu. „Elvi ja Ants läksid küll Kuusikule, aga lubasid ka varsti tagasi tulla. Ikka vist Marguse lapsed olete, ei tunne hästi. Teie emaga olime küll leeriõed ja kaugelt sugulasedki.“

„Poiss ju päris isa suust kukkunud, justkui Marguse Jaan ise noorelt,“ tuli ka peremees toalävelt lähemale.

„Helju, kutsu nüüd külalised ka tuppa, minge istuge saali ja pange raadio mängima,“ käskis ema.

„Küll teil on siin ilus,“ ütles Salme vaimustatult, astudes päikesepaistelisele rõdule ja heites sealt pilgu üle avara muruväljaku ja lillepeenarde, kus õitses juba esimesi kevadlilli. „Küll teil võib siin suvel palju lilli olla. Ja kõik on nii puhas ja korras.“

„Nojah, eks enne pühi said ikka kõik kohad puhtaks tehtud ja korda küll, või sa igapäev just nõnda jõuad,“ seletas perenaine.

„Eks need noored säe ja ehita,“ lausus peremees. „Mineval aastal värvisid elumaja üle ja aiad puha. Igasugu ilupuid ja põõsaid istutasid siia ka, minul ei seisa nende kõigi nimedki meeles. Mul oli küll kahju,

Tobiväät lahtise rõdu kaunistamiseks.

Foto M. Kauri.

kui nad selle suure ilusa kase värava kõrvalt maha võtsid, see juba vana-isa ajal siin olnud ja mina tahtsin, et las seisab siin veel minu ea, aga näe, tahtsid neid piramiide või mis nad on, asemele panna, siis võeti maha.“

„Minge nüüd, minge tahapoole,“ kutsus perenaine uuesti lahkesti. Noored astusid tuppa ja peagi olid nad lõbusas ja elavas vestlushoos.

„Mul on päris häbi Heljut meile kutsuda,“ ütles Salme vennale tasa, kui Helju oli läinud oma toast tooma uemaid ülesvõtteid. „Meil on kõik nii lihtne selle kõrval siin, mööbelgi koduvalmistatud. Heljul on nii ilus kodu, oleks meilgi niisugune.“

„Jah,“ nõustus Lembit, aga enne kui ta sai rohkem midagi öelda, tuli Helju piltidega.

„Kas teate, mis me teeme?“ hüüdis ta elavalt. „Lähme Kuusikule Elvile ja Antsule järele, sinna pidi teisi noori ka tulema, kutsume nad siia. Raadios on täna vahva tantsumuusika, saame tantsida.“

„Ärge nüüd ennelõunat enam minge kuhugi,“ keelas perenaine. „Lõunat saab varsti, — kartulid on veel koorida ja keeta, siis ongi valmis.“

„Tule, Helju, aitame emal lõuna valmis teha, saab rutem, läheme siis pärast,“ tõusis Salme.

„Mis te nüüd kööki, määrte ilmaaegu riided ära,“ tõrjus Jaaguri perenaine üsna ehmunult. „Küll ma saan isegi, olge aga teie.“ Aga juba oli Salme tal kannul ja Lembitki lonkis tagantjärele, kuigi ema ja Helju püüdsid neid tagasi tõrjuda.

Köögis jäi Salme esiotsa hämmastunult seisma: uhkest elutoast tullel oli kontrast liiga järsk. Seinad ja lagi olid siin küll millalgi lubjatud olnud, nüüd olid aga laigulised ja määrdunud. Talveaken oli eest

võtmata ja akende vahel sügiseste kärbestest mustavaid laipu ja klaasid tahmast nii tuhmunud, et köök oli päris hämar.

Mustusest värvi kaotanud seinariivil oli läbisegi poollahtiseid paberkotte mitmesuguste toidu- ja maitseainetega, saapamäärde karpe ja -harju, katkine lambiklaas, pudeleid ja pudelekesi mitmes suuruses, mille kõigi sisu küll pererahvas isegi vist enam ei mäletanud, ja muid esemeid, millest silm ühekorraga ei saanudki ülevaadet.

Ühes pimedamas nurgas oli varna otsas vanu rõivaid ja põllesid, osa isegi põrandal maas luudade ja harjade vahel.

Salmel tuli meelde, kuidas tema ise esimestel soojadel kevadpäevadel oli askeldanud suurpuhastusega ning kui suure hoole ja armastusega ta oli korrastanud kööki ja toidukambrit. Lembit oli lubanud lae ja värvinud seinad rohekaks ja mõlemad olid oma tööst suurt rõõmu tundnud. Oi, Salmel tuli selles uhkes kodus korraga päris igatsus oma lihtsa kodu köögi järele, kus valgetel riulitel seisavad nägusalt reas värvitud plekkpurgid siltidega ja kus on nii õhurikas ja valge, et lausa lust.

Perenaine sai vahepeal vähemalt Lembitu köögist minema, saates nad peremehega uut niidumasinat vaatama. Helju ja Salme asusid kartuleid koorima.

„Too, Helju, Salmele põll ette,“ ütles ema. Helju leidski põlle endale ja Salmele, aga mitte varnast, vaid rõivahunniku alt nurgast. Ta ulatas selle Salmele vabandusega, et enne pühi said kõik põlled mustaks.

Pliidil keesid suures katlas seakartulid, ajades musta vedelikku üle ääre pliiti mööda maha, eespool podises paar väiksemat potti.

Helju oli märganud Salme pilke ja tal oli ilmselt piinlik. Perenaine oli seda jutukam, päris Salme kodust, ema tervisest ja seletades ise.

Varsti oli lõuna valmis ja tütarlapsed hakkasid lauda katma, tuues toitu lauale köögist ja sahvrist. Kui Salme Helju järele sahvrisse astus, lõi talle poolpimedast ruumist vastu mingi vastik läppunud hais. Laes ja nurkades rippusid ämblikuvõrgud, nurgas ja seinaveeres vedeles vanu riideid ja pesugi ning koristamatuil riulitel olid segamini hallitanud keedisepurgid ja muu tagavara.

Kui Salme ühes Heljuga tahtis ka keldrisse minna kurke tooma, siis ei lasknud ema tal minna, et trepp olevat järsk ja Salme võivat kukkuda. Mõlemad Heljuga olid niigi nagu sütel, et Salme nägi kõike korratust ja Lembitki oli käinud köögis.

Salme suur vaimustus Jaagurist oli lahtunud. Oli ilmne, et siin talus pandi küll rõhku selle osa korrale ja ilule, mis võõraste silmale määratud, majapidamis- ja kõrvalruumid sellekõrval aga jäetud hoopis hooletusse. Lauda kattes sai Salme mahti pilku heita ka teistesse tubadesse, kus voodid olid kohendamata, kuni Helju seda märkas ja vaheksed sules, ettekäändel, et kass võib muidu tulla toidu kallale.

„Minge nüüd, lapsed, kutsuge isa ja Lembit sööma,“ saatis ema nad teistele järele.

Mehed olid käinud tallis ja karjalaudas ning nüüd siirdunud aeda, vaatama talvepakase tehtud kahjusid.

„Lembit, tule vaata, minu roosipõõsas on ära külmanud,“ kutsus Helju, „kust ma suvel nüüd roose saan, kui sa suvel mind vaatama tuled,“ lisas ta Lembitule kelmikalt silmi vaadates ja naeratades, kui nad kahekesi roosipõõsa ääres seisid.

„Kes teab, kas sa suveks oledki enam oma kodus, või — —“ algas Lembit, vaikus aga järsku, punastas piinlikult ja jäi vahtima oma vasaku jala suunas, millega ta oli just astunud mingisse halvasti lehkavasse hunnikusse ja hakkas siis saabast rohtu vastu nühhkima, vastikuse grimass näol.

„Hakkame nüüd Kuusikule minema,“ pani Helju ette, kui nad pärast sööki istusid vaikides rõdu valgetel korvtoolidel.

„Ei tea,“ vaatas Salme küsivalt vennale, „meie pidime küll varem koju minema.“

„Pilvi hakkab ka üles ajama, säeb vist vihmale. Peame minema hakkama jah,“ nõustus Lembit ootamatult ruttu.

Lõokeste elay sillerdamine oli vaibunud ja päikesekiirte ei olnud enam endist rõõmu mängida ja peegelduda, kui kaks jalgratast tujutult ja nagu pettunult veeresid kodu poole.

Aune Lohuri.

Maanoorteringide tööülesandeid.

Võistluskirjand kartulikasvatusest.

Ülemaaline Maanoorte Ühendus korraldab koos Väetusnõuande bürooga maanoortele kirjatööde-võistluse teemal: „Kartulikasvatus minu kodutalus“.

Võistlusest võivad osa võtta kõik maanoored kuni 25 aasta vanuseni, kes tegelevad põllutööga. Kirjatööd saadetakse Ülemaalise Maanoorte Ühenduse sekretariaadile. Kirjatöö ülesandeks on lähemalt kirjeldada kartulikasvatust kodutalus, kusjuures tuleb eriti käsitleda järgmisi küsimusi:

1. Talu nimetus, asukoht, suurus.
2. Külvikord. Kui palju kasvatatakse tavaliselt kartuleid? Kas talus kindlat külvikorda, ei ole, siis, mis on tavaliselt kartuli eelviljaks?
3. Müllastik, selle pealispind (savi, liiv, soo, savikas liiv jne.) ja aluspõhja omadused.
4. Veeolud. Kas muld on küllalt kuiv või kannatab liigniiskuse all? Kas maa on kui-

5. Sademed. Kas ümbruskond kannatab üldiselt põua all või on sademeid küllaldaselt, või liiga palju.
6. Laudasõnnik. Kas kartulile antakse järjekindlalt sõnnikut? Kas sõnnik veetakse kartulimaale sügisel või kevadel ja kas ta küntakse sisse või laotatakse vagudesse.
7. Maaharimine. Millal ja mitu korda küntakse kartulimaad? Kuidas haritakse maad enne kartulipanekut?
8. Kaalifosfaatväetus. Kas ja kui palju kaalifosfaatväetisi antakse kartulile hektaari kohta; millal nad külvatakse ja kuidas segatakse mullaga?

9. Lämmastikväetus. Kas ja millist lämmastikväetist antakse kartulile; millal see külvatakse ja kui palju hektaarile? Kuidas väetisi segatakse mullaga (äkkega, külvatakse vaku jne.)?
10. Kas talus on korraldatud kartuliga väetuskatseid, missuguseid ja mida nad

näitasid? 11. Missuguseid kartulisorfe kasvatatakse, kas seemet uuendatakse aeg-ajalt? Külvi tihedus (vagude vahe, mugulate vahe vaos). Hoolitsemine kasvuajal (muldamine, äestamine jne). 12. Kas kartul kannatab üldiselt taimehaiguste või kahjurite all?

13. Kui suurt saaki annab kartul hektaarilt? 14. Kas saak kasutatakse ainult oma majapidamises või kasvatatakse kartulit ka müügiks seemne-, söögi- või tööstuskartulina?

Kirjatööd tuleb kirjutada puhtalt ja selgesti loetavalt ning nendel peavad leiduma järgmised andmed võistleja kohta:

1) nimi, 2) aadress, 3) vanus, 4) kas ja missuguse noorteorganisatsiooni liige on võistlusest osavõtja.

Parimate kirjatööde autoritele jagab Ülemaaline Maanoorte Ühendus 30 rahalist auhinda 300 krooni suuruses, ja nimelt: üks esimene auhind kr. 50.—, kaks teist auhinda à kr. 30.—, kaks kolmandat auhinda à kr. 20.—, viis neljandat auhinda à kr. 10.—, 20. ergutusauhinda à kr. 5.—.

Tööd hinnatakse komisjoni poolt, kuhu kuulub esindajaid Põllutöökjast, Ülemaalisest Maanoorte Ühendusest ja Vätusnõuande büroost: igast asutusest üks esindaja.

Heinaseemne- ja kanepikasvatuse võistlused.

Uudseks tööalaks ravitaimede kasvatamine.

Heinaseemne kasvatamise edendamiseks kuulutas Põllutöökoda 1939. a. välja maanoorte vahelise heinaseemne kasvatamise võistluse. Võistlust alustas ligi 800 noort, kuid erakordse kuiva suve tõttu ei tõusnud osa külvisid üldse üles ja seepärast pidid ligi 500 noort võistlusest loobuma. Eeltoodud arvesse võttes otsustas Põllutöökoja juhatus heinaseemne kasvatamise võistlust jätkata. Vastavate eeskirjade järele 1939. a. alustatud võistlus lõpeb käesoleva aasta sügisel, kuid uus võistlus algab käesoleva aasta kevadel ja lõpeb 1941. a. sügisel.

Võistlusest saavad osa võtta kõik maanoorterinki tegevliikmed, ja iga võistleja peab kasvatama vähemalt kahte heinaliiki 500 ruutmeetril, milledest üks oleks alus- ja teine pealishein.

Töö ettevõtte tasuvuse arvestamiseks peab tarvitama „Heinaseemnekasvatuse tööjuhust“.

Võistluse aja vältel ettevõtte kuulub kaks korda hindamisele ja parematele võistlejatele antakse nii rahalisi kui ka ainelisi auhindu.

Võistlusest osavõtjad pidid end kas maakonna maanoorte ühenduses või Põllutöökojas 1. mailis s. a. registreerima. Heinaseemet on võimalik kuni 15. maini saada Põllutöökojast.

Teise võistlusena on ette nähtud kanepikasvatamise võistlus, mis on

tingitud sellest, et sõja tõttu on kanepikuu sissevedu raskendatud, mille järgi aga nõudmine iga päevaga kasvab.

Iga võistleja peab vähemalt ühe aari suurusel pindalal kanepit kasvatama, milleks külviseme saadetakse igale võistlejale lähemasse raudteejaama tasuta kätte, kuna jaam tuleb registreerimise juures, kuhu seeme välja saadetakse, Põllutöökojale teatavaks teha.

Kolmanda ja uudse töö ettevõttega on ette nähtud ravitaimede kasvatamine, mis on tingitud sellest, et erakordsete aegade tõttu on ravimite sissevedu piiratud ja nende hind on palju tõusnud, ning maanoored saaksid sellel alal oma tõhusat abi pakkuda.

Tähtsamateks ravitaimede liikideks, mida Rohuteadlaste Koda maanoortel on soovitanud kasvatada, on kummel, palderjaan ja piparmünt. Neid taimi apteegid ostavad praegu piiramatul arvul ja nende kõrge hind tasub väga hästi nende kasvatamise kulud.

Istutus- ja külvimaterjali saamiseks ning näpunäidete hankimiseks peavad noored pöörama Tallinna Rohuteadlaste Kojale poole.

Rohuteadlaste Kojal on kirjastatud ka eelnimetatud ravimite kasvatamiseks vastavad juhised, milliste hind on 10 senti.

Kevad äratab lõhnava mulla.

Purpurkuldseid sädemeid alla
Sajab vihmata, kevad on siin!
Puhkend sinises kauguses valla
Kõik mis õrn, ja päike kui viin.
Anna käsi, mu sõber, mu kulla —
Üle maa, üle vee!
Kevad äratab lõhnava mulla
Südame... südame...

Murrab teed kaudu mäe, üle silla,
Kõik on kohin ja hõise ja laul.
Eks ju lõogi, sillerdust pilla,
Tuksub pungas ja mustaval vaol.
Tule, sõber ja läheme teele
Üle maa, üle vee!
Kaugus õhetab, kummardub veele,
Kutsub ju kevade.

Rune Lohuri

Maanoorteringide tegevusest.

Rändauhind anti üle Lähtru maanoorteringile.

Teatavasti tuli maakondadevahelisel maanoorteringide võistlusel üleriiklikult esikohale Lähtru maanoortering Läänemaal, võites endale rändauhinna hõbedast külvaja kuju. Rändauhind anti Lähtru maanoorteringi juhatusele üle 9. mail s. a. Tallinnas, kusjuures ülandmise juures viibisid maanoorte peavanem, põllutöminister ja põllum. osakonna direktor, kes soovisid noortele jõudu ja edu seniste töösaavutiste ületamiseks.

Ilmjärve noored kasvatavad uudistaimi.

Aprillikuu üldkoosolekul koostati suhkrupeedi kasvatajate töörühm, kuhu kuuluvad: Koidula Vare, Ilmar Kasemets, August Kõivistik, Julius Saar, Manivald Milk, Eduard Teder, Rudolf Kasemets, Ervin Kalde, Kalev Lusbo ja ringivanem Jaan Laimets. Teise alana suvisesse töökavva võeti kanepikasvatamine. Kanepiseemne tellisid 6 maanoort, hakates omavahel kanepikasvatamisega võistlema. Ka jätkatakse eeloleval suvel kõrshainaseemne kasvatamist ja uute kartulisortide paljundamist. Aprillikuu üldkoosolek moodustas elavalt, kus Eduard Tederi referaadi „Varakevadisi töid põllul“ puhul esineti rohkete sõnavõttudega. Pärast koosolekut oli seitskondlik osa, noorte endi muusikaga.

Asutati Rakvere maanoorte ühendus.

Pühapäeval, 5. mail toimus V.-Nigula rahvamajas Rakvere konvendi maanoorte ühenduse asutamise koosolek, millest võtsid osa Pada, Unukse, Rannu, Karitsa, Vasta ja Varudi maanoorteringide esindajad. Koosolekust võtsid osa ka konv. maanoorte vanem K. Kõrgoja, maakoosulent T. Takjas ja instr. E. Kello. Koosolekut juhatas noortevanem K. Kõrgoja ja protokollis E. Naaskel. Asutati Rakvere konvendi maanoorte ühendus, mille esimeheks põhimääruse kohaselt on noortevanem K. Kõrgoja, abiesimeheks valiti J. Taremaa Vastalt, kassapidajaks H. Kallip Rannult, kirjatöimetajaks E. Naaskel. Unukselt ja juhatuse liikmete asemikudeks valiti E. Piiraja ja A. Trestip. Revisjonikomisjoni valiti A. Juhasoo Unukselt, E. Toomingas Karitsalt ja J. Kari Pädast, ning asemikuks J. Rätsep Varudist.

Simuna noored koguvad raha.

Simuna konvendi maanoored on viimasel ajal edukalt tööle hakanud. Nii on noortel käsil hoiutegevuse võistlus, mille tagajärjel maikuu jooksul ligi kakssada maanoort omandavad riigi hoivakassa hoüraamatu. Üle 60 noore lahendab agaralt kanakasvatuse tööülesandeid ja pooled neist võtavad osa ka teisest üleriiklisest kanakasvatuse võistlusest. Üle saja noore kavatseb katset hakata suhkrupeedi kasvatamisega.

Alliku noorte tööst.

Alliku maanoorteringi korraldusel peeti Allikul kümnepäevaline kursus tööriiete ja pesuõmblemise alal. Kursusest võttis osa rohkesti noori. Pärast kursust korraldati algkooli ruumides kursusel valmistatud esemete näitus.

Krabi noored moodustasid tööühmi.

28. apr. pidas Krabi Maanoortering töökoosoleku. Koosoleku avas ringiväin E. Harju, selgitades maanoorte liikumise tähtsust ning maanoorte tööotstarvet.

Eelolevaks suveks moodustati järgmised tööühmad: kodukaunistamise tööühm, mille juhatajaks valiti Aksel Saar. Kõõgiljakasvatuse tööühm, mille juhatajaks valiti Linda Kärsna. Siis moodustati veel käsitöö tööühm, eraldi poistele ja tüdrukutele, poiste tööühma juhatajaks valiti Kalju Tann. Tüdrukute tööühma juhatajaks valiti Linda Kasak. Otsustati moodustada veel spordiharu ja rahvantsu rühm. Spordiharu juhatajaks valiti Aug. Tuvikene ja rahvantsu rühma juhatajaks piirivalvur Robert Neiram.

Tabina noored teotsevad agaralt.

Vaatamata lühikesele tegevusajale on Tabina maanoortering kujunenud ümbruskonna aktiivsemaks organisatsiooniks. Ringi juures on kutsutud vastava ettevalmistusega liikme juhatusel ellu kodutööstuse ring. Samuti korraldati ringi juures tööriiete valmistamise kursused pr. Öunapuu juhatusel. Ringi poolt on peetud rida loenguid, kursusi, võistlusi jne. Ringi juurde on organiseerimisel laulukoor.

Tõraveres peeti kirjandite võistlust.

Tõravere maanoorteringi poolt korraldati liikmeskonnale kiritööde võistlused vabal teomal. Töid esitati auhindamise komisjonile 12. Nüüd on komisjoni poolt langetatud otsus võistluste tulemuste kohta.

Esimesele kohale tuli maanoor Aleks. Mägi kiritööga „Lunastus“, teisele kohale Arvo Laan ja kolmandale Richard Värno. Hindamiskomisjoni esimeheks oli koolijuhataja August Turp.

Omavalmistatud muusikariistad Vastseliinas.

Vastseliina Maanoorteringi juures töötavale keelpillide orkestrile on muusikaharrastajad noored ise valmistanud peagu kõik pillid. Mängijate poolt on valmistatud kaks viiulit, kaks mandoliini, kolm gitarri, üks mandoola, tuurkannel ja trumm. Orkester on mänginud ka väljaspool teiste maanoorterin-gide ja maanaiste pidustustel. Muusikariistade valmistamise toetuseks on Vastseliina Maanaisteselts ja Põllutöö-koda andnud toetust. Muusikajuhiks on Evald Tsirp.

Uue-Saaluse Maanoorteringi juurde

asutati mees- ja naiskäsitööringid. Meeskäsitööring asub juhatusliikme P. Ruusa ruumides. Esimese tööna on suuskade valmistamine El. Hoobi juhatusel. Naiskäsitööringi juhiks on J. Krillo ja abiks E. Kraav.

Maanoorte kõnevõistlus Kongutas.

Konguta maanoorteringi poolt korraldati hiljuti noorte omavahelisel teehõltsul kõnevõistlus, millest võeti agaralt osa. Võistlusel esimesele kohale tulid Aino Unt, Olev Kodu ja Vilma Liiv. Teise auhinna sai Helmut Toode.

Jõgeveste noorte üritusi.

Hiljuti pidas Jõgeveste Maanoorte Ring koosoleku, kus määrati töö sihte. Põllumajandusliku tööühma vanemaks valiti H. Petersel, sportliku ja kehakasvatusliku ala vanemaks A. Rebane ning muusika tööühma juhatajaks E. Soll. Teise tähtsama üritusena võiks mainida seinajaalehe asutamist. Lehe nime kohta veel otsust ei tehtud, kuna lehe ilmumise ajaks arvati mai algpäevi. Lehe vastutavaks toimetajaks valiti ringijuh E. Laas.

Neeruti noorte tegevusest.

Neeruti maanoortering Otepää konvendis on hoogsalt tegutsemas. Hiljuti korraldati ringi perele kahepäevane tööriievaste valmistamise kursused tütarlastele, mida juhataas instrktor prl. E. Panksepp, ja mesilastarude valmistamise kursused aiandusassistendi O. Steinbachi juhatusel.